

El darrer estiu que vaig passar amb Gwyllyn S. Newton

Josep J. Rosselló

Ha esdevingut ja un tòpic literariopperiodístic aquell que davant la mort d'un personatge públic ens fa reaccionar, molt sovint, escrivint que ens pensàvem que ja era mort feia molt temps. És la conseqüència, no sempre justa ni lògica, del silenci d'algunes d'aquestes persones: ja sigui un silenci volgut o forçat per les circumstàncies o el màrqueting. No és tanmateix el cas de Gwyllyn Samuel Newton Ford (Quebec, 1916-Los Angeles, 2006). No és el cas, deia, si més no per a un servidor que m'he passat un bon grapat d'horabaixes d'aquest estiu tot just acabat cavalcant amb Glenn Ford. El que sí és cert és que, com s'acostuma a dir quan desapareix un actor del Hollywood clàssic, n'era un dels darrers.

El traspàs de Glenn Ford ha servit, sobretot, per recuperar la imatge de Johnny Farrel i la mítica galtada que li va etzibar a Rita Gilda Hayworth. A un servidor no l'interessa especialment el film de Charles Vidor, potser perquè m'agafà generacionalment molt llunyà. De fet, aquell melodrama negre —que sí que va restar, ben segur, gravat en el subconscient col·lectiu d'una anterior generació—... a mi em retrotreu a la meua primera adolescència, amarada dels papers que anava trobant a ca nostra. Mon pare, sempre, des de ben jove, va ser aficionat a les arts escèniques i es va dedicar, com a tal aficionat, a representacions teatrals, de sarsuela, d'òpera... I el cinema no li podia resultar aliè. Així, jo vaig poder gaudir de nombroses publicacions dels anys quaranta i cinquanta, sobretot revistes de divulgació cinematogràfica pensades per a un públic juvenil, que em feren coneixedor de moltíssimes pel·lícules que trigaria anys a poder veure realment. I a un bon grapat de programes de mà de les estrenes a les sales de Palma, totes plenes de coloraines..., que no sé del cert si mon pare les col·leccionava però, en qualsevol cas, n'havia arribat a arreplegar un munt. Fou la primera estampa, la primera imatge que vaig veure de la parella Hayworth-Ford. No record si fou aleshores, o potser uns anys després per allò de preservar la innocència dels infants, que el meu progenitor m'explicava l'efecte que va produir l'estrena de *Gilda*, la bufetada, el "Put the Blame on Mame" i tot allò.

Per aquell temps, emperò, jo ja havia decidit que el cinema era bàsicament acció: Erroll Flynn fent de corsari o de cavaller croat, les pel·lis de romans... I el western. Caldria suposar que era un xarmpió infantil, però el pas dels anys i havent sobreviscut miraculosament als suposats antídots a còpia de pasolini, bergman, chabrol, eisestein, buñuel, saura... i d'altres antivirals, no m'han guarit d'aquesta malaltia crònica.

Els herois eren John Wayne, James Stewart, Gary Cooper, en un altre nivell també Randolph Scott o Alan Ladd, més recentment Clint Eastwood, i tants d'altres que no van poder resistir-se a pujar

al cavall i portar les pistoleres: Richard Widmark, Kirk Douglas, Gregory Peck, Stewart Granger, Henry Fonda, Charlton Heston... Però el cowboy era Glenn Ford.

Aquest estiu m'he passat molts i molts horabaixes cavalcant amb Glenn Ford. És ben cert que l'he vist amb l'uniforme de la Cavalleria, irreconeixible gairebé com a oficial a *The Man from Colorado*, però l'actor que, com ell mateix repetia, només sabia interpretar-se a si mateix, sempre serà el vaquer solitari, amb aspecte dur i rerefons bonhomí; el Jubal Troop que es veurà obligat a matar en defensa pròpia el seu benefactor, Shep Horgan (Ernest Borgnine), embolicats en les males arts de Valerie French i les enveges de Rod Steiger (Pinkie); el John Stroud que, obligat per ordres superiors acabarà essent considerat desertor del Álamo (*The Man from the Alamo*, 1953); el ramader Tom Reece, que ha de carregar amb un comptable d'hotel, Frank Harris (Jack Lemmon), que vol ser, fort i no et moguis, Cowboy (Delmer Daves, 1958); l'aventurer Yancey Cravat, que vol deixar de banda el seu pasat en els nous territoris d'Oklahoma (*Cimarron*, Anthony Mann, 1960).

Glenn Ford sempre serà, per descomptat, el Farrel de *Gilda*, o el Dave Conway de *Pocketfull of Miracles*, o el pare terrícol de *Superman* si voleu... Però alguns tenim el convenciment que, any rere any, estiu rere estiu —sembla que és l'estació televisiva del western—, tornarem a recórrer els territoris de l'oest llunyà amb el senyor Gwyllyn Newton. ■

